Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 23.04.2024 www.osw.waw.pl

Amerykański pakiet wsparcia dla Ukrainy. 789. dzień wojny

Jakub Ber, Piotr Żochowski, Jakub Graca, Jacek Tarociński

Sytuacja na froncie

Rosjanie kontynuują ataki w Donbasie, przede wszystkim w okolicach Marjinki i Awdijiwki oraz na wschód od Czasiw Jaru. Najbardziej znaczący sukces osiągnęli w Oczeretynem – zajęli większą część tej miejscowości. Od zdobycia Awdijiwki (tj. w ciągu ostatnich dwóch miesięcy) oddziały agresora przesunęły się na tym kierunku o ok. 8 km w głąb pozycji ukraińskich, atakując wzdłuż linii kolejowej Awdijiwka–Pokrowsk. Jak dotąd **jest to sukces wyłącznie w skali taktycznej, jednak daje on najeźdźcom możliwość wyprowadzenia natarcia na skrzydła przeciwnika** i osłabienia obrony na sąsiednich odcinkach frontu.

Po kilkumiesięcznych walkach agresor opanował też – za cenę ogromnych strat – Nowomychajliwkę (przed wojną 1,4 tys. mieszkańców), położoną 7 km od linii rozgraniczenia z 2014 r. Walcząca tam ukraińska 79 Brygada Desantowo-Szturmowa opublikowała film pokazujący przesunięcie linii bojowej w tym rejonie w ciągu ostatniego półrocza i ponad 300 sztuk zniszczonego sprzętu wroga, głównie czołgów i wozów opancerzonych różnych typów.

Zdobycie Nowomychajliwki i Oczeretynego nie zmienia w zasadniczy sposób sytuacji na froncie. Najeźdźcy utrzymują tam niewielkie, ale stałe tempo natarcia, liczone maksymalnie w setkach metrów na dzień. Sprzyja temu brak większych miejscowości z piętrową zabudową i zakładami przemysłowymi, o które Ukraińcy mogliby oprzeć obronę. Jej skuteczność zależeć będzie w dużej mierze od stopnia przygotowania fortyfikacji na kolejnych pozycjach, położonych przeważnie wśród pól, na niektórych odcinkach wzmocnionych jedynie przeszkodami wodnymi.

Rosyjskie ataki powietrzne

W ostatnich dniach spadła intensywność rosyjskich ataków powietrznych na Ukrainę w porównaniu z tą z okresu od 9 do 16 kwietnia (zob. *Intensyfikacja rosyjskich ataków na energetykę. 782. dzień wojny*). Agresor tylko raz dokonał zmasowanego uderzenia za pomocą rakiet i dronów. 19 kwietnia użył 14 bezzałogowców Shahed 131/136 oraz 22 rakiet różnych typów, z czego obrona przeciwlotnicza zestrzeliła wszystkie drony i 15 pocisków manewrujących. Głównym celem były obiekty położone w Dnieprze i obwodzie dniepropetrowskim. Poza tym Rosjanie przeprowadzili kilka punktowych ataków, m.in. dwukrotnie na Odessę, w tym 17 kwietnia na Czernihów z wykorzystaniem trzech pocisków

balistycznych Iskander. Zniszczony został budynek dawnego hotelu, w którym prawdopodobnie mieścił się punkt dowodzenia i węzeł łączności armii ukraińskiej.

Zachodnie wsparcie dla Ukrainy

20 kwietnia amerykańska **Izba Reprezentantów przyjęła projekt ustawy o wojskowym i budżetowym wsparciu Ukrainy**. W tym tygodniu spodziewane jest głosowanie nad nim w Senacie i – w razie jego uchwalenia w tej samej treści – podpisanie dokumentu przez prezydenta Joego Bidena. W zakresie pomocy wojskowej ustawa przewiduje przede wszystkim pulę w wysokości 7,8 mld dolarów w ramach specjalnych uprawnień prezydenckich (PDA), które pozwalają na przekazanie Kijowowi uzbrojenia i sprzętu wojskowego (UiSW) w trybie natychmiastowym ze stanów magazynowych Departamentu Obrony (DoD), oraz ok. 13,8 mld z Inicjatywy Wsparcia Bezpieczeństwa Ukrainy (USAI), umożliwiającej zamawianie nowych UiSW dla tego państwa w amerykańskim przemyśle zbrojeniowym. W ramach pomocy budżetowej otrzyma ono ok. 7,85 mld dolarów w formie pożyczki, która będzie mogła zostać umorzona.

Jeden z zapisów aktu prawnego zobowiązuje prezydenta do niezwłocznego dostarczenia Ukrainie pocisków balistycznych ATACMS, bez sprecyzowania która ich wersja ma być przekazana. Jednocześnie głowa państwa ma prawo odstąpić od tego obowiązku. Starszą wersję pocisków ATACMS (M39), o krótszym zasięgu (165 km), dostarczono Kijowowi już wcześniej. Nowsze wersje mają zasięg do 300 km. Prezydent Wołodymyr Zełenski zasugerował 22 kwietnia, że osiągnął porozumienie z prezydentem Bidenem w sprawie dostaw nowszych wersji pocisków ATACMS.

19 kwietnia premier Denys Szmyhal przedstawił **plany wykorzystania amerykańskiej pomocy finansowej**. Z łącznej kwoty 60,8 mld dolarów 49,9 mld zostanie przeznaczone na wydatki na obronę, 7,8 mld – na wsparcie budżetu państwa, 1,57 mld – na pomoc gospodarczą, w tym odbudowę infrastruktury krytycznej, a 400 mln – na ochronę granic i rozminowywanie.

22 kwietnia, **w przeddzień wizyty w Polsce, premier Wielkiej Brytanii Rishi Sunak ogłosił największy z dotychczasowych pakiet pomocy dla Ukrainy** – o wartości 500 mln funtów. W sumie przekazanych ma zostać 60 uzbrojonych małych łodzi i pontonów szturmowych, ponad 1,6 tys. pocisków kierowanych (w tym obrony powietrznej i Storm Shadow), 160 samochodów opancerzonych Husky, 162 pojazdy opancerzone nieokreślonego typu i 78 pojazdów terenowych nieokreślonego typu oraz 4 mln sztuk amunicji do broni strzeleckiej.

16 kwietnia rząd duński przedstawił swój 17. pakiet pomocy dla Kijowa. Ma on wartość 26,8 mln euro. W jego ramach we współpracy z Czechami i Holandią planuje się zakup broni i amunicji oraz bezzałogowców w ukraińskim przemyśle zbrojeniowym. 18 kwietnia podczas wizyty na Ukrainie wicekanclerz RFN i minister gospodarki Robert Habeck otworzył fabrykę bezzałogowców niemieckiej spółki Quantum-Systems. Obecnie zatrudnia ona 25 osób, a do końca roku liczba ta ma wzrosnąć do 100. Fabryka zwiększy ogólne moce produkcyjne Quantum-Systems do ok. 1 tys. dronów rocznie.

19 kwietnia podczas Rady NATO–Ukraina **Niemcy przedstawiły inicjatywę na rzecz wzmacniania obrony powietrznej Ukrainy** (Immediate Action on Air Defence, IAAD), w

ramach której w krótkim czasie Kijowowi miałyby zostać przekazane kolejne baterie systemów obrony powietrznej. Państwa miałyby również możliwość przeznaczania środków na zakup m.in. amunicji. RFN zadeklarowała dostarczenie jednej baterii systemu Patriot (trzeciej z kolei). Holandia obiecała 150 mln euro oraz zakup systemów bardzo krótkiego zasięgu za kolejne 60 mln euro. Dania także wyraziła chęć finansowego uczestnictwa w IAAD, lecz konkretów nie podano. Litwa ogłosiła swój udział i zamiar przekazania radarów obserwacji powietrznej.

Ukraińskie operacje przeciw Rosji

W nocy z 16 na 17 kwietnia Ukraińcy dokonali udanego uderzenia rakietowego na bazę lotniczą Dżankoj na północy Krymu. Według Głównego Zarządu Wywiadu zniszczone zostały m.in. cztery wyrzutnie przeciwlotnicze S-400 Triumf. **Jeśli te informacje się potwierdzą, będzie to kolejny skuteczny atak na system obrony powietrznej oraz punkty dowodzenia Rosjan na półwyspie. Świadczy to o konsekwentnej realizacji planu neutralizowania osłony przeciwrakietowej na Krymie, co ułatwia przeprowadzanie uderzeń z użyciem pocisków manewrujących na bazy Floty Czarnomorskiej i inne obiekty wojskowe.**

19 kwietnia w Kraju Stawropolskim rozbił się rosyjski bombowiec Tu-22M3, a część załogi zginęła. Przyczyny są niejasne: według strony ukraińskiej samolot został zestrzelony za pomocą zmodyfikowanej rakiety przeciwlotniczej S-200, Rosjanie twierdzą zaś, że doszło do katastrofy spowodowanej usterką techniczną. W ocenie brytyjskiego wywiadu wojskowego od początku wojny agresor stracił ponad 100 samolotów bojowych.

W nocy z 19 na 20 kwietnia Ukraińcy zaatakowali wroga za pomocą dronów dalekiego zasięgu. Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Obrony FR zestrzelono 50 bezzałogowców, głównie na terenie obwodów biełgorodzkiego, kurskiego i briańskiego. Część maszyn przedostała się przez zaporę obrony powietrznej i uderzyła w elementy infrastruktury energetycznej. Skala zniszczeń jest nieznana.

21 kwietnia w wyniku trafienia ukraińskim pociskiem manewrującym uszkodzony został zacumowany w jednej z przystani w Sewastopolu okręt ratowniczy „Komuna", używany przez rosyjską marynarkę wojenną od 1915 r.

Rosyjskie operacje przeciwko Ukrainie

Uderzenie w ukraińską telewizję. 17 kwietnia grupa medialna 1+1 potwierdziła, że od końca marca Rosjanie zakłócają odbiór telewizyjnego sygnału satelitarnego. Stwierdzono, że czasowo niedostępna jest transmisja na transponderach Astra 4A oraz Hotbird13E i 13 G. Odnotowano też przypadki emitowania przez wroga programów propagandowych po przejęciu kontroli nad ukraińskimi pasmami.

Operacja psychologiczna. 22 kwietnia szef ukraińskiego wywiadu wojskowego Kyryło Budanow oznajmił, że w ramach operacji „Majdan-3" rosyjskie służby specjalne dążą do podsycania napięć społecznych na Ukrainie. Do metod mających zwiększyć rozczarowanie społeczeństwa skutecznością działań podejmowanych przez władze należy opóźnianie

wymiany jeńców.

Szacunki strat w infrastrukturze energetycznej. 22 kwietnia koncern energetyczny DTEK poinformował, że koszty przywrócenia mocy utraconych w wyniku ostrzału elektrowni cieplnych ocenia na 350 mln dolarów. Zapowiedział niedobory energii elektrycznej w okresach największego poboru latem i zimą. Dostępne turbiny gazowe można wykorzystać tylko do pokrycia krytycznych potrzeb, np. zasilania szpitali.

Potencjał militarny Ukrainy

23 kwietnia szef resortu spraw zagranicznych Dmytro Kułeba powiadomił o **zawieszeniu świadczenia usług konsularnych dla obywateli Ukrainy w wieku poborowym przebywających za granicą**. Przypomniał, że obowiązek aktualizacji swoich danych w komisjach wojskowych istniał jeszcze przed przyjęciem ostatnich zmian w przepisach dotyczących mobilizacji. W zamyśle władz zakaz obsługi konsularnej mężczyzn nieposiadających zaświadczenia o rejestracji wojskowej ma wymusić na nich powrót do kraju, np. w przypadku wygaśnięcia ważności paszportu.

W ubiegłym tygodniu kierownictwo wojskowo-polityczne Ukrainy parokrotnie informowało o **rosnących możliwościach produkcyjnych przemysłu zbrojeniowego**. 18 kwietnia prezydent Zełenski zapowiedział, że do końca miesiąca wojsko otrzyma 10 armatohaubic Bohdana. Z kolei generał Ołeksandr Syrski wziął udział w prezentacji transporterów opancerzonych nowych typów. Nie ma jednak dowodów na to, że krajowy sprzęt trafił na pole boju w znaczących ilościach. Dotyczy to zwłaszcza wspomnianych armatohaubic Bohdana, których seryjna produkcja miała się rozpocząć kilka miesięcy temu. Jak dotąd jedyny duży i potwierdzony sukces ukraińskiego przemysłu zbrojeniowego to powietrzne i morskie drony dalekiego zasięgu. Według „The Economist" trwają prace nad wytwarzaniem bezzałogowców o zasięgu do 3 tys. km.

Nakłady budżetowe na obronę. 22 kwietnia ukraiński resort finansów podał, że od stycznia do marca wydatki na sektor bezpieczeństwa i obronności wyniosły ponad 408 mld hrywien (ok. 10,2 mld dolarów). Środki przeznaczono na dodatki pieniężne dla personelu wojskowego i funkcjonariuszy policji oraz zakup broni, amunicji, środków ochrony osobistej (hełmy, kamizelki kuloodporne), paliw, smarów i żywności.

